

Љубав чувам у фотографијама

Сећам се дана када ме је моја мајка, тада висока жена са поносом одавде до Хималаја, очима пуних неке тајне сете, коју моје око, наизглед слично њеном није могло да не препозна, спремала за сликање. Тада сам први пут обукла такву хаљину. У почету ми је била мало уска, али временом се раширила, стално сам померала руке горе-доле, у нади да ће пар кончића попуцати, а да ће моје руке поново бити слободне. Била је то нека хаљина, колико ме сећање служи жуте боје, са белом крагном од сомота. Мајка је говорила да ми жута најбоље стоји. Није она бирала боју хаљине, јер ју је добила од својих газди, али говорила је, ипак, да ми та боја најлепше стоји, у нади да ћу се ја осећати боље. Мада, драги њуди, обе смо знале да ми лепше стоји плава. Плава тканина била је скупа, а тада нису имали довољно новца да ми тако нешто приуште.

Мој брат, и ја, заједно са наших двоје родитеља, отишли смо код фотографа. Био је то неки човек зајупурених образа, дугих бркова који су са обе стране подсећали на некакав тобоган. Дугме на кошуљи није могло да се закопча, а на глави му је стајала нека накривљена наизглед француска беретка. Говорио је да је занат учио у Француској, мада његов брат, чика Васа, каже да су то приче за малу децу. Били су то неки старији фотоапарати, али опет слика је била у боји, мада сада већ избледела.

Сликао нас је једном, јер како каже није имао филма за више. Моје једно око било је затворено, баш као и око мог оца. Сви смо били тако смешни, и загрљени, као да нам је ово последњи пут, и последње време за љубав.

Моја мајка, Н., слутила је нешто, сви су све знали осим мене и мог брата, тачније и ми смо знали, али ипак дете је дете. Не кажу узалуд да дете у свему види нешто добро. Преко ноћи чули су се гласови, мени непознати, превише хладни, а њихов језик, нисам разумела.

Тако су нас силовито истерали, али ја се само тога сећам, зато што сам мала сањива ја, спавала у очевом наручју. Када сам се пробудила сећам се гомиле људи, плакање младих жена, псовање мушкараца, и покушај смирености старијих госпођа. Сви смо негде ишли, као нека велика породица, али нека тужна породица. Тако је, ми смо од тог тренутка постали избеглице, протеране крајње мучки. Понашали су се према нама као према псима луталицама.

Нигде нас нису примали, сви су нас гледали са огорченошћу, гадили су се. Мада, мени је то тада било нормално, јер ипак, сви смо ми били крајње прљави, ни моја хаљиница више није била жута, већ пуна прашине и видно избледела. Бела сомотска крагна, попримила је мирис прљавштине. Многи људи су нагло умирали, а мене и моје наизглед здраве родитеље држале је у животу фотографија, фотографија, на којој они, иако стрепе, видно су пуни љубави. Мени није била потребна храна, мислила сам тада, битно је само да су моји родитељи поред мене.

Чика Васа, сликао нас је фотоапаратом његовог брата, једну групну породичну фотографију, породичну фотографију од преко 50 чланова. Ту слику ја, М., чувам и данас, чувам болне успомене, које су се малој М. Чиниле као краткотрајна мука, зарад лешпег живота. Данас, данас ми је остао само мој мали бата, моји родитељи нажалост нису

издржали, али ми, нас двоје великих бораца дали смо обећање да ће у нама остати свега оног најлепшег, и да ћемо увек говорити, „Бог суди, не ми“.

Тако је и сада, када ја, велика М., посматрам ове две избледеле фотографије, мени вредније чак и од овог драгог камена „Ружичасте звезде“, и поносим се тиме што сам избеглица, а најмање се стидим свог порекла.

Мала М., вртила се у свој родни крај, и води борбу за све избеглице данас.....

Емилија Павловић 4/5

Наставник: Гордана Зајић

Гимназија у Крушевцу